

Beknopte uitleg Digitale Toegankelijkheid

Workflow nieuwe documenten

Kennismaking Toegankelijkheid

Over toegankelijkheid (TG)

Miljoenen Nederlanders hebben één of meerdere beperkingen; blind, slechtziend of kleurenblind; doof of slechthorend; motorisch beperkt of zwakbegaafd; autistisch; laaggeletterd. In Nederland willen we dat openbare voorzieningen toegankelijk zijn voor alle burgers. Daarom is digitale toegankelijkheid verplicht voor alle overheidsinstanties.

Documenten die digitaal toegankelijk moeten zijn, stellen wij beschikbaar in PDF. Tekst in een PDF is ook als tekst beschikbaar voor screenreaders. Een screenreader kan deze tekst omzetten in spraakuitvoer en in braille-uitvoer. Op deze manier hebben alle mensen met een beperking ook toegang tot de informatie in een PDF.

Wel of niet toegankelijkheid - Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)

Bestanden die online geplaatst worden moeten voldoen aan TG voorwaarden. Alle Rijksoverheid bestanden in PDF vanaf 23-9-2018 moeten TG zijn. PDF bestanden van voor 23-9-2018 worden beoordeeld door de auteur. Bestanden die voor intern gebruik zijn hoeven niet TG te zijn.

De opbouw van toegankelijkheid bestaat uit 2 delen

- A) voor blinde mensen d.m.v. een voorleescomputer
- B) voor mensen met andere beperkingen d.m.v. kleurcontrast en lettergrootte

Illustraties, afbeeldingen en tabellen/grafieken zijn voor blinde mensen niet zichtbaar en moeten als niet belangrijk worden gemarkeerd of worden voorzien van een alt-tekst (Alternatieve tekst). Dit is een tekst die vertelt wat de illustratie, afbeelding of tabel/grafiek weergeeft. Houd deze alt-tekst zo compact mogelijk aangezien deze wordt voorgelezen door een voorleescomputer met daarvoor bestemde software.

Wel of geen alt-tekst?

Hierbij houden we meestal het volgende aan:

Is de afbeelding illustratief en staat de uitleg ook al in de normale tekst dan hoeft deze niet voorgelezen te worden. Als het wel noodzakelijk is voor het begrip van de tekst dan moet er een alt-tekst vermeld worden. Op verzoek kunnen wij ook alt-teksten schrijven. Houd bij het maken van een tabel rekening dat deze ook voorgelezen moet kunnen worden. Begrijpelijk en eenvoudig gaan hierbij hand in hand.

Voor ALT-teksten mogen maximaal maar 143 karakters gebruiken. Meer is gewoon niet mogelijk, want na 143 karakters wordt de tekst niet herkend. Dit is ook terug te lezen op Accessibility, Firmground en andere websites van TG specialisten. Het heeft namelijk alles te maken met de functionaliteiten van zoekmachines en de functionaliteiten van screenreaders de zogeheten voorleeshulpapparatuur. Die herkennen ALT-teksten maar tot een maximale lengte van karakters.

Het is dus van belang dat de tekst terug wordt gebracht naar de kern in zo min mogelijk woorden.

Interactiviteit

Helaas gaan interactiviteit en TG niet altijd goed samen. Als basis kan er aangehouden worden, iets wat niet voorgelezen kan worden kan ook niet TG gemaakt worden, bijvoorbeeld een knop (klik hier als u naar de website wilt gaan). Een blind persoon kan niet zien waar hij moet klikken en een voorleescomputer kan niet klikken. Wat wel kan is een interactieve inhoudsopgave omdat dit de leesvolgorde bij de computer niet beïnvloedt. Linkjes in de tekst kunnen ook toegankelijk worden gemaakt aangezien deze de leesvolgorde niet beïnvloeden.

Aanleveren bestanden

Een ideale aanlevering bestaat uit een Word-document zonder soft returns en zonder opmaak, die direct ingelopen kan worden in onze grafische opmaakprogramma's.

Illustraties, afbeeldingen en tabellen/grafieken kunnen uit de kopij wel geplaatst worden zodat we weten waar deze bij horen, maar deze wel graag los bij te leveren afbeeldingen in een zo groot mogelijke resolutie (afbeeldingen zijn vaak minder scherp in Word). Afbeeldingen moeten minimaal 150 dpi zijn.

NB Als we een afbeelding groter moeten plaatsen dan gaat het aantal dpi omlaag.

Grafieken graag in Excel aanleveren als gegevens en niet als afbeelding.

Het toegankelijk maken dient direct bij een nieuwe DTP-opmaak te worden aangegeven. Opmaak vindt dan plaats aan de hand van een coderingslaag. Bij bestaande pdf's ontbreekt de coderingslaag. Daardoor kan het toegankelijk maken van bestaande pdf's lastig/niet mogelijk of veel tijd vragen. Een coderingslaag later aan pdf's toevoegen is niet/nauwelijks mogelijk.

Als u een PowerPoint bestand aanlevert dan kunnen we deze tekst niet laten inlopen en moet alles door knip- en plakwerk in de opmaak gezet worden. Dit kost helaas extra tijd.

Invulbare PDF

Er bestaan 2 verschillende soorten invulbare PDF-bestanden; Normaal en Dynamisch.

- A) Een normale PDF wordt eerst opgemaakt en hier worden vaste vlakken als invulvlakken gereserveerd. Na goedkeuring van de opmaak maken we deze vlakken invulbaar. Er moet van tevoren bedacht worden hoeveel ruimte de gebruiker krijgt om gegevens in te vullen. Deze PDF kan makkelijk ingevuld worden in verschillende omgevingen. Naast invulvlakken is het ook mogelijk om datumvlakken en een eenvoudig pull down menu's toe te voegen. Deze PDF-bestanden kunnen ook toegankelijk gemaakt worden. Dit is de meest gebruikte soort PDF.
- B)* Een dynamische PDF wordt geprogrammeerd. Hierbij is het mogelijk een invulveld te laten groeien bij het invullen. Ook is het mogelijk om van een vraag door te schieten naar een andere vraag. Bijvoorbeeld als je bij vraag 2 ja invult, ga je direct door naar vraag 4 en sla je vraag 3 over. Daarnaast is het mogelijk om een ingewikkelde optelling te programmeren.

Nadelen van deze PDF:

- De PDF kan alleen geopend en ingevuld worden in een Adobe-programma
- De PDF is vele malen duurder dan een invulbare PDF omdat het hier om een geprogrammeerd formulier gaat

Invulbaar en Toegankelijk

Indien een invulbaar formulier ook TG gemaakt moet worden, dan moet het formulier op een andere opgezet worden. Wat er moet gebeuren:

- De opmaak zal moeten worden (na)gemaakt met losse tekstkaders.
- De interactieve velden moeten van een (nieuwe) naam worden voorzien.
- In eindfase: Naast reguliere handelingen voor het TG maken moet er een lijst met vernamen + beschrijvingen gemaakt worden in een javascript*. Dit valt onder DTP +.

* De werkzaamheden voor het maken van een dynamische PDF kunnen binnen vormgevingsovereenkomsten vallen. Het advies is om dit te controleren binnen de organisatie. Wanneer er geen overeenkomst is, dan kan Xerox deze werkzaamheden uitvoeren.

Correcties in bestanden

We verzorgen de opmaak in een van onze grafische programma's en exporteren dit naar een PDF die we u toesturen. De correcties kunnen in deze PDF worden aangegeven door middel van notities. Zijn hier vragen over dan kunnen wij een instructie sturen. Gelieve nooit zelf de correcties uitvoeren in de PDF zelf.

Is er veel tekst gewijzigd dan kunt u in overleg een nieuw Word-document aanleveren, deze laten wij dan opnieuw inlopen in de opmaak.

Offertes zijn inclusief 1 correctieronde en exclusief auteurscorrecties

Auteurscorrecties zijn correcties in de tekst die u aanbrengt en die afwijken van de aangeleverde tekst. Natuurlijk zullen er altijd kleine schrijffouten aan het licht komen als de tekst wordt opgemaakt en vallen kleine correcties onder de eerste proef. Het aanleveren van nieuwe teksten en het herschrijven valt onder auteurscorrecties en rekenen we daarom door op basis van nacalculatie.

Aanpassingen die u wel in de eerste proef heeft aangegeven en die in de tweede proef niet door ons aangepast zijn, waardoor er een derde proef nodig is worden niet door ons doorberekend. Als er extra correcties worden doorgegeven, dan wordt dat deel wel doorberekend.

Regels voor digitale toegankelijkheid

Internationaal zijn er regels opgesteld waaraan digitale content moet voldoen. Dat zijn de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG). De huidige versie is WCAG 2.1.

WCAG 2.1 gaat ervanuit dat alles wat in een browser geopend wordt een webpagina is en dat de WCAG-regels daarop van toepassing zijn.

Met andere woorden: een PDF die geopend wordt in een browser, moet voldoen aan alle toegankelijkheidsregels.

Dat lijkt overdreven, maar dat is het niet. PDF is immers een wijdverbreide methode om informatie te delen.

En natuurlijk moet die dan ook toegankelijk zijn. In Europa is WCAG 2.1 de norm voor alle overheden.

In Nederland doen we daar nog een schepje bovenop. De Nederlandse overheid hanteert de Webrichtlijnen. Deze zijn de WCAG-richtlijnen, plus een aantal extra richtlijnen.

PDF-eisen in de Webrichtlijnen

<http://www.webrichtlijnen.nl/voldoet-pdf-aan-de-webrichtlijnen>

<http://www.webrichtlijnen.nl/toepassen/documentatie/toepassingskader#h-3-1-5>